

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1898.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рис. 111. Ч. 151. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 5 серпня 1944. No. 151. New York and Jersey City, Saturday, August 5, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

Філадельфійські вуличні залізничні переняла армія

За наказом президента секретар війни Стимсон перебрав управу вуличних і підземних залізниць у Філадельфії під управу армії і в такий спосіб покінчився страйк службовиків, викликаний негодуванням за припинення нігрів до трамваєвої служби. Армія покінчила страйк тому, що вуличними залізницями їздять 900,000 робітників до воєнної праці, а внаслідок страйку робота мусіла бути застановлена.

ПРАВИЛЬНИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ РУХ ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Панамерикан Ервейс Систем проголошує викінчення плянів для правильного подорожування повітрям зо Злучених Держав до країв Південної Америки по як найнижчій ціні. Приготовано літаки, що помістять вигідно 24 подорожних на сидіннях. З Нью-Йорку до Буенос Айрес будуть платити подорожні по \$190.50 замість дотеперішних \$561.38. Так само будуть знижені ціни їзди з Нью-Йорку до Порто Ріко, до Несо, Західних Індій та інших околиць. Загалом подорож має коштувати по 4 й пів цента від милі, а на цій підставі можна буде обрахувати ціну білетів повітряної їзди в якунебудь околицю.

ПОМЕР ДЕТЕКТИВ, ОХОРОНИК 5 ПРЕЗИДЕНТІВ

В Нью-Йорку помер від запалення легенів 69-літній детектив-полковник Едмунд Вільям Старлінг, який був охоронником життя п'яток президентів у Білому Домі у Вашингтоні від 1914 до 1943 р. Він так перенявся своїми обов'язками, що часто зривався зі сну, думаючи, що життя президента zagrożене. Він охоронював Вилсона, Гардінга, Куліджа, Гувера й Рузвелта. У листопаді 1943 пішов на пенсію. Покинув списані спомини зі своєї служби.

“THE BUGLER”

Так називається інформативний листок в англійській мові, видаваний заходами Українсько-Американського Легіону в Філадельфії, якого редактором є молодший американський українець Михайло Елько, що служить в армії. Листок призначений для американських воєнків з українського роду. Адреса видавництва: 717 N. 7th Street, Philadelphia, 23, Pa.

ТРОЯНОВСЬКИЙ ПРО ГРАНИЦІ ПОЛЬЩІ

Бувший советський амбасадор в Вашингтоні кажуть, що родовитий поляк і член Польського Легіону в першій світовій війні, А. Трояновський, помістив у „Большевику” статтю „Про границі Польщі”. Він пригадує, що польська республіка офіційно появилася на світ 3 листопаду 1918 р. а потім, представляє, як поляки почали відвігати одні домагання по других всупереч проголошенню Вилсоном засади, що Польща має бути створена на землях, заселених безперечно більшістю польського населення.

Більше обговорює долю Західної України, а зокрема Галичини і пригадує, як Аліанти під напором поляків переіняли одну постанову за другою, поки Галичина не дісталася цілковито під владу Польщі. Про мир у Ризі з 18 березня 1921 р., коли Росія згодилася на загарбання Галичини Польщею, пише Трояновський так: „Використовуючи важке положення советського краю. Польща навязала советському уряду вчасі мирних переговорів в Ризі несправедливу границю, загарбавши західні області Советської України і Советської Білорусі”.

Окремо переповідає Трояновський історію устійнення границі між Литвою й Польщею і твердить, що ця границя мала йти лінією Курзона, запропонованою тогочасним англійським міністром закордонних справ Курзоном ще 8 грудня 1919 р. для поладнання граничного спору між українцями й поляками на засіданні Найвищої Ради Мирової Конференції. Але й супроти Литви не дотримали поляки слова і вимогли на Аліантах признання їй Вільни, яку мала дістати Литва на підставі Верзайського Миру.

Усе те написано справедливо. Коби тільки Трояновський міг ще написати так само справедливо і про границі Росії й виказати, як то Москва вдиралась в Україну та інші краї.

ВИСОКІ РАНГИ — НАЦІСТАМ.

Гітлер скріпляє свої впливи в німецькій армії тим, що тепер надавав масово високі офіцерські ранги самим найзавзятішим нацистам, що служать в частинах, що вважаються нацистською елітою.

Бретань уже втрачена для німців

Боротьба аліантських військ у Франції, що досі була боротьбою за Нормандію чи Бретань, себто за територію, на якій можна би тим військам всадовитись, переіменяється тепер скорим ходом на боротьбу за Францію. Німці покидають уже Бретань і ратуються втечею. Столиця про-

вінції, Рен, вже в американськїм посіданню. А тепер американські частини ген. Бредлі спішають, щоб якнайскорше зайняти дві бретанські пристані: Брест і Ст. Назер. Ген. Монтгомері проголосив, що від часу, як зачалась аліантська інвазія забрано в полон 100,000 ворожих воєнків.

„ОСВОБОДИТЕЛЬНИЙ КОНГРЕС” І — БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

„Союз Освобождения Червоной - Карпатской Руси в Америкі”, як подає філадельфійська русьфільська „Правда” скликає в днях 8 і 9 жовтня 1944 до Філадельфії „Всеіародний Освободительний Зїзд - Конгрес”. Про ціль його пише та газета, між іншим, так: „Ми, що зібравши на Конгрес, за прикладом Богдана Хмельницького, вимагатимемо рішення про приналежність необеднаних західно-руських, поневоленних областей в советською державою, в русским народом. В 1654 році Богдан Хмельницький доконав на Переяслав-Раді великого діла — обєднав на віки вічні Україну з Росією — обєднання двох великих словянських народів — українського й русского, рідних по крові і по славних історичних ділах. Вони обидва сини одної славної матери-Кієвської придніпрянської Руси. Цілий нарід в той час на всеіароднім вічу голосував і рішив обєднатись з великою русскою державою. На нашім Конгресі ми будемо домагатись, щоб нашому народові в Старім Краю, в русских областях історичної Червоної Руси, необеднаних з русским народом в советській державі, було предложено право по Богданівськи, вирішити судьбу своєї приналежності всеіароднім голосуванням”.

ЯК ВИДУМАЛИ В БЕРЛІНІ, ТО ЧОМУ ПОВТОРЯЮТЬ У МОСКВІ?

Пише В. П. Гладик в філадельфійській „Правді”, що це в Берліні німецький міністер закордонних справ Рібентроп назвав „Підкарпатську Русь” — „Карпатською Україною”. Гладик — великий москвофіл і советофіл — є за „соединеніє” всіх „русских” земель під Сталіном. Та якже вияснити він те, що советські урядові видавництва теж вживають назви „Карпатська Україна”? Чи теж і вони слухають Рібентропа?

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА НАТИСКАЮТЬ НА ВАРШАВУ І КРАКІВ.

В Варшаві, столиці Польщі, польське підпілля зводить дальші бої з німецькою залогою, а советські війська здобули перехід через Вислу над Варкою, яких 80 миль від Варшави, а здобувши на іншій відтинку Полянец, є вже всього 60 миль до Кракова. Вони теж здобули Сташів, що віддалений 30 миль від міста Кельце, де мала находитись сильна німецька залага.

14 ГОДИН ПІД БОМБАМИ-РОБОТАМИ.

Німці бомбардували Лондон і полудневу Англію безнастанно впродовж 14 годин літаючими бомбами. Нараховують 28 осіб вбитих, але побоюються, що буде їх більше. Роботи вдарили в 10 шпиталів і спричинили жертви між хорими, що там находились.

ЗА ГРАНИЦІ ПОЛЬЩІ В 1939 Р.

Подають, що до Лондону прибули представники підпілля з Польщі, які конферували в Катрі з польським преміером Міколайчиком, що був в дорозі до Москви. Вони сказали преміерови, що поляки в краю дали домагання на сході старих границь, себто тих, що їх мали в 1939 р. Але не толкують собі в Лондоні так, що вони готові прийняти і дещо менше. Ті емісарі теж заявили, що ті особи, що їх в Советтах висувають на чоло Польського Комітету Національного Визвоєння, є „народнім масам в Польщі цілковито невідомі”.

НАЦІСТИ ВБИЛИ 18,000 ЧЕСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

(ОНА). — Шведська щоденна газета „Афтонднінген” напечатала вістку, що втікаючи з Балтики, нацисти розстріляли в Естонії 18,000 чехословацьких робітників, які доведавна працювали при укріплюванні німецьких позицій.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Пам'ятайте, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої відданості до того, що ви приймали за своїх синів і дочок.

— FOR VICTORY: BUY BONDS —

DIVISION OF PERIODICALS
LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON D. C.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Оправданий оптимізм

Аліантські війська наступають успішно на усіх фронтах. Туреччина зриває з Німеччиною і може кожної хвилини стати активно до війни по боці Аліантів. Фінляндія вицофується від звязку з Німеччиною в надії, що дійде до замирення з Советами. Сателіти Німеччини залякані, передбачаючи її близький кінець. В таких обставинах навіть і обережний у справі закінчення війни британський прем'єр міг уже дозволити собі заявити в британському парламенті, що і

йому годі заперечити, що кінець війни в Європі близький, а аліантська перемога тамже недалека.

Та Чорчил сказав тільки те, що кожний з нас відчуває, бо самі воєнні та політичні випадки настроюють нас до такого відчуження. Та проте не треба і не можна забувати за те, що той кінець буде цілком певно ще ближчий, коли кожний з нас буде сповнювати свої обов'язки так ревно як досі, а ще й ревноше.

„Советські люди”, але не українці

Радіють серця американських українців, коли читають день за днем, як забирається з українських земель нацистська сволота. І легше їм, бо їм здається, що німецький розгром це неначе кара божа теж і за німецькі злочинства над українським народом. Та рівночасно насувається питання: А що далі?

Шукаючи на те відповіді, шукаємо за чимсь, що могло б нам сказати: А може таки буде інакше! А може таки наступить якась зміна на ліпше!

Український нарід не дасть себе нікому на смерть загризти. Він переживе цілком певно і це небувале лихоліття, згодом підніметься, і таки свого діпне. В те ми твердо віримо. І саме тому, шукаючи за ясними картинами в сучасному життю України — а за ними слідимо і їх шукаємо — не відчуваємо потреби ту дійсність фальшувати і темні картини перемальовувати на білі. Тому глядімо на те життя з українського боку, з української душі, з українського способу думання. Ось так і оглядали ми нову советську фільму „Два солдати”, де, як пишуть большевицькі „Українські Щоденні Вісті” (з 1. серпня) виступають „російський коваль з Уралу — Саша, і український моряк з Одеси — Аркадій” — як два рідні брати.

Не будемо розписуватись над самою фільмою, що змальовує боротьбу Ленінграду з німецьким наїздником. Ні теж дружбу між „росіянином” і „українцем”. Хто вихований у культурі, той дасть признання усякому, в кого добачить геройство чи інші чесноти; той і пошанує усяку справжню дружбу.

Та приглядаючись цій фільмі, в українського глядача зроджуються мимоволі ще й інші гадки.

мо виховану советським режимом „советську людину” в Україні, бачимо по московськи говорючого і співаючого молодого чоловіка, що по територіальній назві є українцем, а по вихованню і відчуженню советською людиною московського покою.

І мимоволі нагадується нам історія „тачанки”, що, як пишуть московські „Ізвестія”, зродилась мабуть на Запоріжжі, чи над Херсоном, та якої авторами є українські воєнки. Перший Іван Шаповал, а другий Сергій Конопля — „мовчаливий українець”, як пишуть „Ізвестія”. І ця пісня, як виходилоб, вироста в степах України так, як колись виростили козацькі пісні та українські думи. Та тепер це російська, чи там московська пісня! Тільки в варіантах співається, очевидно російською мовою, щоб „як убують, то щоб поховали, закопали в землю над Дніпром”, або „ах ви, коні, коні маладії, України матушки — простор”.

Ось такі образи дістаються до нас з України під Советами, з Запоріжжя, Одеси, чи Києва. Годі повірити, щоб весь український нарід був під національним оглядом таким, як він виходить з тих образів. Такого не припускаємо. Але й не замикаємо очей на „советських людей”, що їх виховала собі Москва на Великій Україні і яких буде пробувати виховувати в Західній Україні, надсилаючи згодом нові фільми, вже може і про Львів, оспіваний російською мовою „західним українцем” советського виховання.

Та на те лихо, щоб з ним битись, каже український нарід. І буде він битись і за свій національний ратунок. У те твердо віримо.

НІМЦІ ВБИЛИ 2,000 МАДЯРСЬКИХ ЖИДІВ.

(ОНА). — З Будапешту доносять, що малярська поліція виарештували всіх визначніших жидів і систематично їх винищує. Кажуть, що дотепер малярі вигубили вже кільканадцять тисяч жидівського населення. Жида сидять в концентраційних таборах звідки їх постійно ви-

НА ПРОДАЖ BEER GARDEN,

9 акрів землі, дім на 10 кімнат, курники на 1,800 курей, як також 130-акрова фарма, добрі будинки і потік. Пишіть до власника: 150-1

ALBERT TISTAN,
FRENCHTOWN, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крові для подружого свідцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години денно 10—7:30.
Жінка-доктор до обслуги.
У & флюороскоп — Екзамінація \$2.00.

ДОКТОР МЕДИЦИНИ М. Я. МАЙЗЕЛЬ

багато років займається лікуванням ТЯЖКИХ І ХРОНІЧНИХ недуг мужчин і жінок. Недуги шкіри, нервові й шлункові, загальне ослаблення, недуги нирок і сечового міхура. СПЕЦІАЛЬНЕ ЛІКУВАННЯ РЕВМАТИЗМУ й НЕДУГ НІГ. Нові методи лікування за поміччю уколень електрикою.

Розсліди крові, сечі й інших виділень. Розсліди крові для подружого свідцтва.
107 1ST 17-та ВУЛ., НЮ ЙОРК (близько 4-тої Євєню і Юніон Сквер)
Приймається від 10—8 год., в неділі: 11. год. рано до 1. год. сполудня.
РОЗСЛІД — \$2.00

силають до Польщі працювати при військових укріпленнях або до Німеччини чистити вулиці в збомбардованих містах.

Недавно малярська поліція супроводжала до Польщі дві тисячі жидів, але як поїзд зближався до Карпатських гір, то поліція його спинила і казала жидам висісти. Як поїзд відіхав, то поліціанти жидів вистріляли.

EVERYBODY SAVING IN EVERY PAYDAY WAR BONDS

МИРОН ЛИТВИН**І СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
І ОКЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧcor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
І ВИЩЕ ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ**KANAI KAIN**

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4848